

Primljeno: 21-10-2021			
Org. jed.	Broj	Prijava	Vrijednost
01/c	02c-02-	2037	21

Dom naroda Parlamenta FBiH

Hamdije Kreševljakovića 3

n.r. svih delegata_kinja u Domu naroda Federacije BiH

71000 Sarajevo

Tel: 033/225-321

e-mail: izmir.hadziavdic@parlamentfbih.gov.ba

ivan.milicevic@parlamentfbih.gov.ba

Fondacija CURE

Dolina 1

71000 Sarajevo

Tel/Fax: +387 33 207 561

e-mail: info@fondacijacure.org

Datum: 20.10.2021. godine

Broj protokola: 317/21

Predmet: Prijedlog izmjena Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027.

Poštovani i poštovane,

Obraćamo Vam se ispred Fondacije CURE, feminističke aktivističke organizacije, a povodom Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027. Ova Strategija je krajem mjeseca septembra usvojena u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH, te će se uskoro naći pred Vama, na sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije BiH. Smatramo da ovaj dokument nije dovoljno rodno osjetljiv i da neće značajno doprinijeti poboljšanju na tržištu rada ranjivih grupa žena, a pogotovo žena koje su preživjele porodično nasilje. **Ovim putem upućujemo Vam inicijativu za primjenu rodno osjetljivog pristupa u Strategiji zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027. sa ciljem da u istoj žene - pripadnice ranjivih grupa, a posebno žene preživjele porodično nasilje budu prije svega izričito prepoznate kao ranjiva grupa, ali i da se obezbijede sredstva i programi namijenjeni za njihovo ekonomsko osnaživanje, zapošljavanje ili samozapošljavanje.** U nastavku pronađite naše prijedloge za izmjenu Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027. uz obrazloženje zašto su ove izmjene potrebne.

Molimo Vas da naše prijedloge uzmete u razmatranje, jer jedan značajan strateški dokument u obalasti zapošljavanja, kakva Strategija zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027. jeste, ne smije biti rodno slijep i ne smije zanemarivati potrebe, ranjivost, specifičnosti i poteškoće velikog broja građana i građanki Federacije Bosne i Hercegovine.

Stojimo Vam na raspolaganju za sva potencijalna pitanja, nejasnoće i diskusiju. Možete nas kontaktirati putem e-maila info@fondacijacure.org, denija@fondacijacure.org, te telefonom na broj 033 207 561. Kontakt osoba ispred Fondacije CURE je Denija Hidić.

Prijedlog izmjena Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027.

Rodno zasnovano nasilje nad ženama jedna je od manifestacija nejednakih odnosa moći između žena i muškaraca. Ekonomska ovisnost žene o partneru ili drugom članu porodice u Konvenciji Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama – Istanbulskoj konvenciji, koju je BiH potpisala i ratificirala, prepoznata kao jedan od faktora koji ženu drži u nasilnoj zajednici, kao takva je prepoznata i u brojnim drugim dokumentima koje se bave zaštitom ljudskih prava žena. Ekonomsko nasilje je kažnjivo u BiH i prepoznato kao forma rodno zasnovanog nasilja prema Istanbulskoj konvenciji, a pored ovog bitnog dokumenta potrebu ekonomskog osnaživanja žena koje su preživjele porodično nasilje ističe Gender akcioni plan BiH 2018-2022. Ekonomsko nasilje je i u Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici Federacije Bosne i Hercegovine iz 2013. prepoznato kao oblik nasilja u porodici.

Razni oblici rodno zasnovanog nasilja, od kojih su najzastupljeniji fizičko, psihičko, seksualno, te ekonomsko nasilje, česti su u bosanskohercegovačkom društvu. Žene utočište nalaze u sigurnim kućama na određeno vrijeme, dok su često po izlasku iz njih prepuštene same sebi ili kratkoročnoj podršci. Ipak, odgovor cjelokupnog sistema podrške mora biti adekvatniji, jer je do sada neustaljen, zavisi od mjesta prebivališta, nije usmjeren ka osnaživanju žene već ka pružanju kratkotrajne podrške. Nasilje, pored fizičke i psihičke patnje, u ženi izaziva osjećaj srama i stigme, ona – pa makar joj i zaposlenje ponekad zavisilo od toga – neće lako reći da je preživjela nasilje u porodici. Upravo ekonomska ovisnost o partneru ili drugom članu porodice je prepoznata kao jedna od ključnih faktora koji žene drži u nasilnim zajednicama.

Kako bi bilo omogućeno dugoročno djelovanje, potrebno je razvijati multidisciplinarni pristup zaštite žena preživjelih porodično nasilje, kroz povezivanje i jačanje kapaciteta svih onih koji učestvuju u zaštiti, kako u lokalnim zajednicama, tako i na svim višim instancama vlasti. Bosna i Hercegovina se opredijelila za Europske integracije, i na tom putu uvezanost institucija u sistemu pomoći i podrške ženama koje su preživjele nasilje i porodično nasilje, poštivanje i implementacija međunarodnih dokumenata koje je BiH potpisala i ratificirala, a koji štite ljudska prava žena i poseban fokus stavljaju na zaštitu žena koje su preživjele porodično nasilje, kako bi se osigurao razvitak njihovih potencijala, osjećaja dostojanstva osobe i vlastite vrijednosti je obavezna. **Ekonomsko osnaživanje i podrška ženama koje su preživjele porodično nasilje pri zapošljavanju i samozapošljavanju je jedan od ključnih koraka da se to i ostvari i da žene izađu iz nasilnih zajednica.** Opći cilj Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027. je „promovirati mogućnost dostojanstvenog rada za sve koji žive u Federaciji“, Pravo na dostojastven rad treba da imaju sve ranjive grupe žena, među kojima najranjivije jesu upravo žene koje su preživjele porodično nasilje, a za čiji položaj Strategija nije pokazala osjetljivost, stoga u nastavku možete pronaći konkretne preporuke za unapređenje Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027.

Preporuke za unapređenje Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027:

- U Strategiji zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027. jasno definisati koje su sve ranjive grupe obuhvaćene terminom „najranjiviji na tržištu rada“, te prilikom definisanja ovih ranjivih grupa uključiti i prepoznati žene koje su preživjele porodično nasilje;

- Strategija zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027 koristi, u određenoj mjeri, rodno razvrstanu statistiku, međutim zastupljeni statistički podaci nisu dovoljno rodno osjetljivi jer nisu zastupljeni podaci koji se odnose na ranjive grupe, pa tako ni ranjive grupe žena. Svaka ranjiva grupa ima svoje karakteristike, svoje potrebe i probleme koji joj otežavaju pristup tržištu rada, takvi podaci moraju biti uzeti u obzir i analizirani prilikom izrade bitnog dugogodišnjeg strateškog dokumenta, dokumenta kakav je ova Strategija;
- Prilikom izvještavanja o provedbi Strategije zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027. koristiti rodno razvrstanu i rodno osjetljivu statistiku koja će obuhvatati podatke o implementaciji mjera predviđenih u Strategiji, pogotovo uzimajući u obzir one mjere koje su koje predviđene za ranjive grupe;
- U okviru užeg strateškog cilja 2 „Osigurati uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada kroz efektivnije aktivne politike tržišta rada“ izričito propisati omogućavanje i olakšavanje integracije žena preživjelih porodično nasilje na tržište rada;
- U okviru užeg strateškog cilja 2 „Osigurati uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada kroz efektivnije aktivne politike tržišta rada“ izričito propisati poticanje zapošljavanja žena koje su preživjele porodično nasilje na otvorenom tržištu rada kroz primjenu stimulativnih mjera;
- U okviru užeg strateškog cilja 2 „Osigurati uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada kroz efektivnije aktivne politike tržišta rada“ izričito propisati prepoznavanje žena koje su preživjele porodično nasilje, kao ranjive grupe, u javnim pozivima za zapošljavanje i samozapošljavanje, koje objavljuju Zavodi za zapošljavanje FBiH;
- U okviru užeg strateškog cilja 2 „Osigurati uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada kroz efektivnije aktivne politike tržišta rada“ predvidjeti planiranje budžetskih sredstava za ekonomsko osnaživanje žena koje su preživjele nasilje kroz programe zapošljavanja i samozapošljavanja na nivou FBiH;
- U okviru užeg Strateškog cilja 1. „Povećati ličnu zapošljivost i unaprijediti usklađenost vještina sa zahtjevima tržišta rada“ obuhvatiti poticanje stalnog usavršavanja žena koje su preživjele porodično nasilje radi lakšeg zapošljavanja i samozapošljavanja;
- U okviru užeg strateškog cilja 3 „Osnažiti upravljanje tržištem rada i povećati kapacitete za provođenje politike“ izričito propisati uspostavljanje mreže institucija na nivou FBiH koje će ženama koje su preživjele porodično nasilje omogućavati i olakšavati dobivanje i zadržavanje radnog mjesta;

Da bi Strategija zapošljavanja Federacije BiH 2021-2027. tokom njenog kreiranja, ali i implementacije bila rodno osjetljiv dokument koji zaista prepoznaje ranjive grupe žena, a među njima žene koje su preživjele porodično nasilje, tokom cijelog procesa kreiranja i implementacije ove Strategije neophodno je:

Insistiranje na implementaciji zakonskog okvira u oblasti rodno zasnovanog nasilja nad ženama, sa fokusom na ekonomsko osnaživanje žena koje su preživjele porodično nasilje, a u okviru toga:

- U Federaciji BiH insistirati na dosljednoj primjeni Istanbulske konvencije, Zakona o zaštiti od nasilja u porodici FBiH i Gender akcionog plana BiH 2018-2022, u oblasti ekonomskog osnaživanja žena koje su preživjele porodično nasilje;
- Pratiti primjenu Istanbulske konvencije, Zakona o zaštiti od nasilja u porodici FBiH i Gender akcionog plana 2018-2022. u oblasti ekonomskog osnaživanja žena koje su preživjele porodično nasilje i izvještavati javnost o razini primjene i efektima.

Učiniti zaista dostupnim programe stručnog usavršavanja i razvijanja radnih i profesionalnih vještina ženama koje su preživjele porodično nasilje, a u okviru toga:

- Kreirati programe stručnog usavršavanja žena koje su preživjele porodično nasilje prema potrebama identificiranih radnih mjesta, ali i prema njihovim ličnim kvalifikacijama, potrebama, talentima i vještinama žena;
- U izradu i kreiranje Programa stručnog usavršavanja i razvijanja radnih vještina žena koje su preživjele porodično nasilje, uključiti ženske nevladine organizacije, postojeće centre i programe ekonomskog osnaživanje žena koje su preživjele porodično nasilje;
- Informacije o programima stručnog usavršavanja i razvijanja radnih vještina žena koje su preživjele nasilje, distribuirati u ženske nevladine organizacije, pogotovo one koje u okviru svog rada vode sigurne kuće, ali i u centre za socijalni rad, kao mjesta koja su prostori podrške ženama koje su preživjele porodično nasilje.

Razvijanje mjera poticaja zapošljavanja, samozapošljavanja i zadržavanja zaposlenja i napredovanja u službi žena koje su preživjele porodično nasilje, a u okviru toga:

- Izričito prepoznati žene koje su preživjele porodično nasilje u javnim pozivima zavoda za zapošljavanje;
- Obezbijediti finansijsku podršku održivim programima i projektima zapošljavanja i samozapošljavanja te ekonomskog osnaživanja žena koje su preživjele porodično nasilje;
- Provoditi edukaciju kreiranja održivih programa i projekata, sa osobitom pažnjom na aktuelne programe zapošljavanja i samozapošljavanja u zemljama Europske unije i mogućnosti pristupa međunarodnim asocijacijama i finansijskim fondovima;

Osnažiti rad postojeće mreže institucija podrške i pomoći ženama koje su preživjele porodično nasilje u Federaciji BiH, povezati je sa institucijama za profesionalno usavršavanje i tržištem rada, a u okviru toga:

- Uspostaviti sistemsku vezu između institucija u sistemu pomoći i podrške ženama preživjelim porodično nasilje (sigurnih kuća, centara za socijalni rad, suda, policije), institucija za profesionalno usavršavanje radi koordiniranog rada u procesu profesionalnog usmjeravanja, usavršavanja i osposobljavanja žena koje su preživjele porodično nasilje za odgovarajući profil zanimanja;
- Uspostaviti sistemsku vezu između centara za profesionalno usavršavanje i tržišta rada radi usmjeravanja, usavršavanja i osposobljavanja žena koje su preživjele porodično nasilje za odgovarajući profil zanimanja sa kojim će se lakše doći do zaposlenja;

- Izraditi vodič za institucije u sistemu pomoći i podrške ženama koje su preživjele porodično nasilje, institucijama za profesionalno usavršavanje, zavodima za zapošljavanje, sa posebnim fokusom na ekonomsko osnaživanje žena koje su preživjele porodično nasilje.